

Ciprian Mihali – *Inventarea spațiului (Arhitecturi ale experienței cotidiene)* sau despre o nouă hermeneutică topologică

**Lect.dr. Ifrim Nicoleta
Universitatea "Dunărea de Jos" Galați**

Lucrarea universitarului clujean Ciprian Mihali apărută în 2001 la editura Paideia propune o interesantă abordare a problematicei spațiale din perspectivă fenomenologică și hermeneutică, mizând pe autoritatea a două modele tutelare – Heidegger și Patočka – declarate încă din *Introducere* drept repere fundamentale ale demersului analitic: ”Plecând de la tentativa filosofului ceh de a întemeia spațialitatea în relația de co-prezență, pe de o parte, și în sensibilitate, pe de altă parte, ne vom îndrepta către modelul heideggerian analitic-existențial.” (p.7) Experiența asumată a spațiului translatează astfel dinamica newtoniană a toposului ”omogen și infinit, ordonat și abstract, obiectiv și matematizabil” către ”lumea trăită”, ”o lume în care spațiul se produce neîncetat, un spațiu care, fenomenologic vorbind, se configurează relațional și se umple de conținuturi subiective.” (p.23) Eșafodajul teoretic este structurat în trei mari capitole – *Modele de constituire a spațiului, Spațiu și loc, Topografii cotidiene* – fiecare dezvoltând câte o viziune complexă cu multiple extensiuni de sens, din care amintim selectiv: *Spațiul ca realizare a relației originare, Spațialitate și lume ambiantă, Hermeneutica spațiului – parte a hermeneuticii existențiale, Spațialitatea Dasein-ului și spațiul lumii, Loc și spațiere - realismul lui Heidegger, Locuire și domiciliere: Heidegger versus Lévinas, Seducția transgresivă a rutinei (seducția cotidiană a transgresiunii), Monument și narativitate – sau despre centru și frontieră în viața cotidiană*, etc.

Premisele cercetării punctează atât nivelul teoretic (”abilitatea reflexivă în filosofia contemporană a cotidianității”), precum și pe cel social contemporan („mutațiile care au avut loc în ultimii zece ani în Europa Centrală și de Est și revenirea brutal la cotidian”), legitimând teza *imanenței spațiale* care cere o atitudine critică diferită: ”Să nu considerăm cotidianul ca un lucru în sine (cu două atitudini posibile: fie de fetișizare ori idolatrizare, fie de subapreciere și dispreț), ci să-l tratăm mai degrabă în multiplicitatea fețelor sale, refuzându-i, din punct de vedere teoretic, orice închidere în jurul unui centru, a unei esențe, în raport cu care să-i măsurăm întinderea, durata, intensiunea, extensiunea, interioritatea și exterioritatea.” (p.178) Postmodernitatea girează o asemenea proiecție asupra spațiului prin nașterea societății *topofage*, ”care își produce propria alteritate spațială. Foucault decide să-i spună *heterotopie* și s-o considere drept prezență efectivă înăuntrul societății a locurilor care o reprezintă, o contest și o subvertesc, locuri aflate în afara tuturor locurilor instituite și totuși situate în interstițiile societății.” (p.189).

Prin proiecțiile analitice prin care le propune, lucrarea se dovedește a fi productivă în special în analiza spațiului literar, deoarece deschide, în mod inedit, oportunitatea unei noi grile de lectură, motivată de inter-relaționarea eu-lume, specific, de altfel, discursului literar.